

חלוקת תפקידים מגדרית בבית

חלוקת התפקידים במרחב הביתי לרוב אינה שוויונית.

טיפול בילדים/ות ובבית בכלל, ותקופות היעדרות בגין הריון ולידה – הן מהגורמים העיקריים לחוסר שוויון בשוק העבודה. יתר על כן, כיום כשמצופה מנשים גם לפתח קריירה, נוצר מצב של "משמרת שניה", כאשר העבודה בבית עדיין לרוב מוגדרת תחת אחריותה של האישה. שימוש במונח "עוזר בבית", ביחס לגבר שמבצע עבודות בית ו"עוזר" לטפל בילדים/ות, הוא נפוץ ולא מתייחס לעובדה הבסיסית שזה גם הבית והילדים/ות שלו. כאשר החינוך מכוון אותנו לכך שיש לנו או אין לנו מסוגלות בתחום מסויים – לא ננסה לפרוץ את ההגדרות הללו – ילד שלא מוזמן להגיע למטבח ולהתנסות בו לא יקח חלק במטלות המטבח בבגרותו, וילדה שלא מתבקשת לסייע בתחזוקת הרכב לא תדע לטפל בו בבגרותה. במפגש זה, נתמקד בחלוקת התפקידים במרחב הביתי, תוך שימוש בדוגמאות מהחיים האישיים של המשתתפים/ות ומתרבויות נוספות, נדון במחירים של חלוקה זו ונחשוב יחד על כלים מעשיים לקידום שוויון במרחב הביתי.

מטרות

- פיתוח מודעות ביקורתית לחלוקה הקיימת כיום.
- הכרות עם דוגמאות לסטריאוטיפים שונים בתרבויות וזמנים שונים.
- סקירת כלים פרקטיים להתמודדות עם המצב כיום.

עזרים נדרשים

- לוח וטוש מחיק
- הדפסת הנספחים ותלייתם ברחבי הכיתה

מהלך הסדנה

- לפני תחילת המפגש, על המנחה לתלות ברחבי הכיתה את הנספחים (שנמצאים בסוף המערך)
- הנחיה לקבוצה: היום נדבר על חלוקת תפקידים בבית. על הקירות תלויים דפים המתארים משימות בבית, כל אחד/ת יקח עט או טוש ויכתוב בטבלה בכל דף מי מבצע את המשימה בבית שלו/ה.
- לאחר מילוי הנתונים, נאסוף את הדפים ונבחן כל משימה לפי השאלות הבאות:
 - אצל כמה משפחות האב עושה את זה?
 - אצל כמה משפחות האם עושה את זה?
 - אצל כמה משפחות הילד/ה עושה את זה?
 - האם יש דמיון בין המשפחות?
 - האם יש משפחות שהתפקיד מחולק בין בני ובנות הבית?
 - האם יש אצלכם/ן בבית יש יחס שונה בין האחים לבין האחיות? בנות מצופות לעשות דברים מסוימים ובנים מצופים לעשות דברים אחרים?
 - לגבי גידול ילדים - האם לגברים מגיע חופשת לידה? מה ההשלכות/השפעות/מחירים?
- כעת, נשווה את החלוקה שנעשתה ביחס למשימות:
 - האם יש משימות שנחשבות "גבריות" האם יש משימות שנחשבות "נשיות"?
 - האם זה משתקף באופן חלוקת התפקידים במשפחות שלכם/ן?
 - מה המחיר שאישה משלמת ומה המחיר שגבר משלם כ'התחום הביתי' שייך לאישה?
 - מה ההשפעות של החלוקה הזו על הקריירה של שני בני הזוג?
 - למה זה ככה לדעתכם/ן?
 - האם זה חייב להיות ככה?

מכנה משותף

קידום חשיבה ביקורתית לגבי סטריאוטיפים מגדריים

סטריאוטיפ גמיש

להלן שתי דוגמאות לכך שהסטריאוטיפ יכול להיות שונה בזמן אחר או תרבות אחרת:

- **תחום התכנות** - במקור תכנות מחשבים היה תחום של נשים, ורק ב-1984 חלה ירידה של מספר הנשים בו, בין השאר כתוצאה מהכנסת המחשב הביתי ששווק בעיקר לבנים וגברים, מה שיצר את הסטריאוטיפ של 'מחשבים זה לגברים'. גם הוראה בעבר היתה מקצוע גברי. [פוסט בעמוד הפייסבוק של העמותה](#).
- **שבת האקא** - שבת של ציידים לקטים בו האבות לוקחים חלק משמעותי בגידול הילדים, והם אפילו מניקים את התינוק - לא יוצא חלב, זה בעיקר לנחמה וקשר אישי.

על איום אישוש הסטריאוטיפ במרחב הביתי:

אישוש איום הסטריאוטיפ -

מצב שבו אני אתפקד פחות (או יותר) טוב בסיטואציה מסויימת, כי אני שייכת לקבוצה שיש עליה סטריאוטיפ מסוים - עשויה להיות פגיעה בביצועים בשל הפחד לאושש את הסטריאוטיפי הקיים על הקבוצה אליה אנו משתייכים.

אחת המדריכות שלנו מספרת ש:

למרות שהיא מכירה את עולם הפמיניזם, ואת מושג איום אישוש הסטריאוטיפ - לאחר 4 שנות זוגיות ושנות מגורים משותפים, בן זוגה התוודה בפניה שהוא מרגיש חוסר ביטחון במטבח כשהיא נמצאת בסביבה, וחושש מכישלונות כאשר היא מתבוננת בו מבצע מטלות בישול וניקיון.
גם גברים עשויים להיפגע מסטריאוטיפים, ומודעות לפחד של בן הזוג איפשרה שיח ופעולות שבתורן איפשרו לו לתפקד ללא חשש.

גברים וחופשת לידה -

על זה קל מאוד לומר שאין מה לעשות ונשים צריכות להיעדר מהעבודה אחרי לידה - התשובה הקלה היא שאישה אכן צריכה להתאושש מלידה, אבל גם גבר צריך ללמוד ולדעת לטפל בילדים, אלא שהיום לא ממש ניתנת לו האפשרות וגברים לא בדיוק זכאים לחופשת לידה

אז מה אפשר לעשות?

*להפנות את השאלה לקבוצה ובמידת הצורך להוסיף:

- חינוך המאתגר סטריאוטיפים מגדריים מגיל צעיר.
- חינוך חינוך לגיל הרך.
- יום לימודי ארוך לילדי אמהות עובדות ולומדות.
- התאמת עולם העבודה להורות – הכרה בשעות עבודה מהבית, יום עבודה גמיש, מעונות יום בסמוך למקום העבודה והקפדה על תפקידים ומטלות שיבטיחו שכר שווה לנשים ולגברים.
- חופשת לידה לגברים.
- חלוקה מודעת של תפקידים בבית.
- מרחב מאפשר לשני בני הזוג להתנסות בתפקידים שאינם 'תואמי סטריאוטיפ מגדרי'.

לסיכום

דיברנו היום על חלוקת התפקידים במרחב הביתי. אמנם כל משפחה שונה אבל יש דמיון רב בחלוקת התפקידים, על בסיס חלוקה סטריאוטיפית - מה מתאים שאישה תעשה ומה מתאים שגבר יעשה.

ראינו שאצלכם|.....(להוסיף את הנקודות העיקריות שעלו מניתוח תמונת המצב בבתי המשתתפים/ות)

בסופו של דבר, אם נעשה רק את מה שמצופה מאיתנו בהתאם לסטריאוטיפ, נפסיד אפשרויות ללמוד מיומנויות נוספות ונגביל את עצמנו לעשייה מסוימת. תרשו לעצמכם| ללמוד ולהתנסות גם בתחומים שאינם תואמים לסטריאוטיפ.

(למנחה: להלן הנספחים להדפסה)

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

לטפל בילדים/ות קטנים

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מכנה משותף

קידום חשיבה ביקורתית לגבי סטריאוטיפים מגדריים

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

לנהוג

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

לקנות אוכל

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

לבשל

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

לשטוף כלים

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

להחליף נורה

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מכנה משותף

קידום חשיבה ביקורתית לגבי סטריאוטיפים מגדריים

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

לשטוף את הבית

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

לכבס

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

לזרוק זבל

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מי במשפחה שלך אחראי או אחראית על:

לעבוד (לפרנס)

אבא / אח / אני (בן)	גם וגם (או אף אחד)	אמא / אחות / אני (בת)

מכנה משותף

קידום חשיבה ביקורתית לגבי סטריאוטיפים מגדריים